

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
АНЬХОЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІКИ (КИТАЙ)



ФІЛОСОФСЬКА СПАДЩИНА ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

**ПРОГРАМА ТА МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНИХ ЧИТАНЬ**

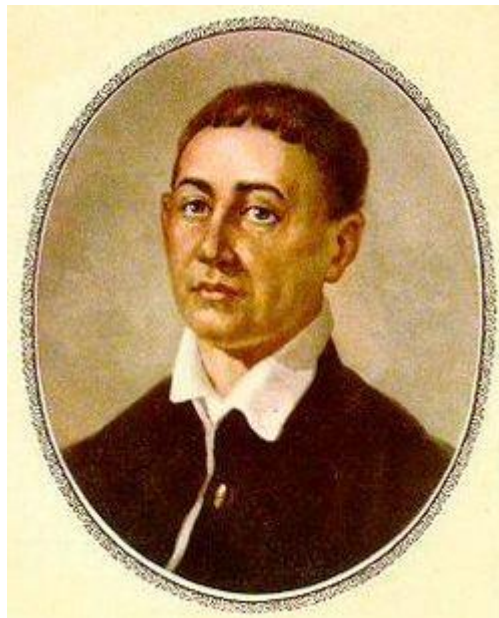
WITHIN THE FRAMEWORK OF THE UKRAINIAN-
CHINESE EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC PROJECT
"EDUCATION IN A GLOBALIZED SOCIETY:
PHILOSOPHY, MANAGEMENT, CULTURE (CURRENT
TRENDS, ECONOMIC OPTIONS AND INTERNATIONAL
PRACTICES)"

ОДЕСА-БЕНБУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
АНЬХОЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЕКОНОМІКИ (КИТАЙ)

до 300-річчя з Дня народження

ФІЛОСОФСЬКА СПАДЩИНА ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ



Програма та матеріали міжнародних читань

Within the framework of the Ukrainian-Chinese educational and scientific
project

"EDUCATION IN A GLOBALIZED SOCIETY: PHILOSOPHY,
MANAGEMENT, CULTURE (CURRENT TRENDS, ECONOMIC OPTIONS
AND INTERNATIONAL PRACTICES)"

Одеса-Бенбу
2022

УДК: 101.1

Затверджено до видання вченою радою ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 5 від 25 листопада 2021 р.)

Рецензенти:

Кадієвська І. А., доктор філос. н., професор, завідувач кафедри філософії, політології, психології і права Одеської державної академії будівництва та архітектури

Рибка Н. М., кандидат філос. н., доцент кафедри філософії та методології науки Національний університет «Одеська політехніка»

Філософська спадщина Григорія Сковороди. Програма та Матеріали Міжнародних Сковородинівських читань (27 жовтня 2021 р.) / За заг. редакцією О. Б. Петінової; Університет Ушинського, Аньхойський університет фінансів та економіки. – Одеса-Бенбу, 2022. – 78 с.

27 жовтня 2021 року напередодні 300-річчя з Дня народження національного мислителя Григорія Савовича Сковороди пройшли Міжнародні Сковородинівські читання. Григорій Сковорода є найяскравішим представником української філософії. Він створив оригінальне вчення, джерелами якого були антична філософія, стоїцизм, епукуреїзм, неоплатонізм, а також християнська світоглядна картина світу.

Готуючись до святкувань, в рамках Меморандуму про співробітництво кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Університету Ушинського разом з Аньхойським університетом фінансів та економіки (Anhui University of Finance and Economics) (КНР) організували міжнародну зустріч. До неї долучились ЗВО – партнери Університету Ушинського: Львівський державний університет внутрішніх справ, Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Державний університет «Одеська політехніка», Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку, Черкаський державний технологічний університет, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Одеський національний морський університет.

Збірник включає програму заходу та матеріали.

knowledge. Happiness as the wisdom of life is the harmonious union of man with nature and the world around him. " The poet-philosopher considered freedom a necessary condition of human happiness, his poetry "De libertate" is devoted to this.

3. Frying pan believed that the **ideal of society**, where everyone realizes their natural talents in "related" work and enjoys it, can be realized through education, self-knowledge.

4. The Ukrainian philosopher attached great importance to the education of love for **work**. Science and learning make sense and correspond to human nature.

The significance of Skovoroda's teaching for the present.

The current ecological crisis is evidence that humanity is engaged mainly in "unrelated" work and has not yet realized the role of "related" work associated with the essence of man himself. Only on the basis of knowledge of the person of the natural abilities - the function in the nature, it is possible to pass to a perspective trajectory of development. The world community now recognizes that happiness and peace on the planet do not depend more on what people know how to do, but on what their activities are aimed at.

Conclusions: Grigoriy Savych was a great philosopher, poet, teacher, but above all Skovoroda was an ordinary man who differed from many other people in the ability to think, to think about everything: about life, its meaning, about such desirable human happiness and of course about man.

Grigoriy Skovoroda's philosophical views are of a humanistic nature, aimed at self-knowledge and self-improvement of a person, help him to navigate in this complex world of good and evil, and therefore they are interesting to read in our time. The way to moral improvement of life is seen in the creation of good laws, in sound public administration, as well as in the moral education of citizens.

References:

1. Сковорода Г.С. Філософські трактати // Філософський журнал. Київ: Ю.М.Борін. 2011. №1 С. 6–13;
2. Стадиченко В.О. Філософсько-етичні погляди Григорія Сковороди: навчальний посібник: Харків, 2014.
3. Шоповалов О. С. Сприйняття сучасниками філософії Сковороди. Київ 2008.

Парад'юк О. О.

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

МАКРОНАЛЬДИЗАЦІЯ ІСТОРИЧНОЇ СВІДОМОСТІ СУЧАСНОСТІ

Спроби класифікувати суперечливі тенденції культурних планетарних процесів за допомогою виділення у ключовий тренд гібридизації культури, стикаються з методологічним конфліктом інтерпретацій. Найбільш успішне та

емпірично ґрунтовне пояснення культурної гомогенізації ми знаходимо у дослідженнях Джорджа Рітцера та його послідовників. Основна проблема змін історичної свідомості в межах соціокультурної історії глобалізації як багатовимірного процесу полягає у визначенні структурних та функціональних особливостей розширення глобальності. В цьому ракурсі аналіз макдональдизації як найбільш очевидного та репрезентативного тренду глобальних трансформацій історичної свідомості сучасності представляється актуальним.

Існує безліч версій глобальних трансформацій, одночасно спостерігається відсутність консенсусу щодо рушійних сил, механізмів, практик та спрямованості трансконтинентальної гомогенізації. Нетривіальним підходом до пояснення ходу глобалізації є «теза макдональдизації» [5, р. 68-70]. Джордж Рітцер, один із найвпливовіших соціальних теоретиків сучасності, освоїв таку, начебто, «нефілософську» масові культурну тему як «ритуали повсякденності», що вивчаються через призму організаційної культури мереж швидкого харчування. По мірі зростання добробуту окремо взятої людини дієти та субкультурно диференційована кулінарія відіграють все більш помітну роль у сучасному суспільстві, що пов'язано насамперед зі збільшенням тривалості дозвілля та наявністю коштів для виконання ритуалів повсякденності на кшталт «шопінгу», дозвілля у тематичних парках та у мережах сервісного обслуговування.

Як предмет культурної антропології, вивчення кулінарних соціокультурних кодів та інших аспектів споживання їжі традиційно перегукується з етнокультурними роботами К. Леві-Строса. Їжа, кулінарні ритуали сьогодні втратили більшу частину сакральних конотацій. Пафосні культові «бенкети», ритуали, пов'язані з міфологічними та релігійними діями, підтримкою тисячолітніх культурних традицій якщо й існують, то ексклюзивно та фрагментарно. Заборони на ті чи інші продукти значимі лише в окремих етнічних та національних кулінарних традиціях як механізми вираження етнокультурної ідентичності. Проте глобалізація суттєво вплинула на зміну кулінарних уподобань та продовжує агресивно формувати нові денационалізовані ритуали повсякденності. Саме ця поведінкова сторона соціокультурної гомогенізації опинилася у фокусі уваги Джорджа Рітцера.

Необхідно зазначити, що книга «Макдональдизація суспільства» Рітцера, опублікована вперше у 1993 році, перекладена десятками мов і постійно перевидається з новими уточненнями, предметними розширеннями та доповненнями автора [5]. Крім головної теми він займається методологічними проблемами соціології масової культури, видає збірники, безпосередньо пов'язані з його оригінальними інтерпретаціями динаміки суспільства споживання – «макдональдизації». Останніми роками предметом його досліджень став багатовимірний феномен глобалізації. Творець поняття та концепції «макдональдизації», Джордж Рітцер опублікував кілька робіт, які безпосередньо відносяться до теми макдональдизації повсякденності. Крім цього як редактор він склав кілька збірників наукових праць, безпосередньо

пов'язаних з новітніми тенденціями суспільства споживання, де макдональдизація виявляється свого роду матричним принципом.

Термін «макдональдизація» став часто вживаним. Концептуально і метафорично він працює у різних контекстах, де стандартизація та раціоналізація людської діяльності розглядається як загроза для індивідуальності, оригінальності та креативності. Як метафора «макдональдизація» використовується у назвах досліджень із глобалізованими комерційними та культурними трендами. Цей концепт/метафора є в заголовках книг, присвячених соціології юриспруденції («Макдональдизація американської поліції, судів та виправних установ» Метью Робінсона [6], модернізації університетської освіти (збірник «Макдональдизація вищої освіти» [4], трансформації сучасної церкви Джона Дрейна [3]).

Якщо Макс Вебер вважав, що бюрократія є найбільш репрезентативною моделлю модерного суспільства, то Джордж Рітцер доводить, що ресторани готової їжі виявляються найбільш репрезентативною моделлю сучасної споживчої парадигми [2, с. 222-223]. Д. Рітцер у своїх дослідженнях сучасної масової культури показав, що в міру комерціалізації та брендування динаміка культурної глобалізації розвивається за типом розгортання мереж швидкого обслуговування. За методологічну модель Рітцер прийняв культурний тренд ресторанів-закусочних швидкого обслуговування (fast-food restaurant) «Макдоналдс» (McDonald's).

Перші ресторани мережі Макдоналдс з'явилися в США у 1955 (у 2004 в світі діяло вже понад 30 тисяч таких ресторанів у 119 країнах). Швидке, недороге та якісне обслуговування, стандартне меню створюють ефект масового споживання. Окрім логотипу McDonald's Corp існує також образна персоніфікація бренду – Роналд Макдоналд, забавний клоун із доброю гостинною усмішкою. Феномен експоненційного та планетарного поширення цієї ресторанної мережі, її очевидний вплив на культуру повсякденності виявився у фокусі уваги соціологів та соціальних теоретиків, які намагалися зрозуміти механізми культурної глобалізації.

Рітцер виділяє кілька компонентів макдональдизації. Ефективність – оптимальний метод виконання завдання, зумовлена швидкістю задоволення потреб (харчування) та мінімізацією часу (відпущеного для приготування та доставки їжі). Калькульованість об'єктивується в кількісних термінах (продажах) з одночасною мінімізацією суб'єктивного ставлення до процесу виробництва, високої якості кінцевого продукту та успішної реалізації. Вона визначає найкраще співвідношення ціни та якості. Передбачуваність – стандартизація передбачає одноманітність форми та обслуговування. Якість обслуговування одноманітно, не залежить від місця та часу. Робота стандартна, рутинна та прогнозована. І останній компонент це контроль – стандартизація продукту та обслуговування веде до заміщення гуманітарних технологій негуманітарними [1, с. 75-76].

Ці чотири інтегрованих принципи базуються на припущенні переваги раціональної організації діяльності над ірраціональними процесами [1, с. 76].

Виділяючи абсолютизацію оптимального елемента в обслуговуванні (феномен макдональдизації), Рітцер приходять до парадоксального висновку про те, що серцевиною такою культури є ірраціональне начало. Під «раціональним» він розуміє продукти людського розуму, гуманність, яка мінімізована, на його думку, в системі ресторанів швидкого харчування. Цей ірраціонально-раціональний принцип автор вважає п'ятим компонентом макдональдизації. Тут, швидше, треба говорити про дегуманізацію технологічного прогресу, а не про ірраціональність раціональної діяльності. Рітцер також вважає, що засиллю макдональдизації у всіх сегментах постіндустріального світу слід протиставити «демакдональдизацію».

Макдональдизація – це один із очевидних механізмів глобальної гомогенізації. Те поняття, яке за традицією мають на увазі під словом «глобалізація», у різних контекстах виявляється на перетині публіцистичних, повсякденно наративних і академічних дискурсів. Тому вкрай важливим є визначення меж компетенції «розповідей про глобальне». Ключові концепти глобалізації дають змогу ефективно структурувати суперечливі тенденції багатовимірних глобальних трансформацій. Рітцер розміщує тему глобальних змін у контексті дискусій та обговорень провідних експертів. Тематичний підхід дозволяє досліднику уточнити актуальні проблеми глобалізації та виділити основні напрямки дослідження цього багатовимірного феномену [2, с. 224].

Макдональдизація історичної свідомості об'єктивно репрезентує глобалізацію як динамічне та багаторівневе явище. Розуміння механізмів та властивостей макдональдизації дозволяє набагато точніше пізнавати природу та спрямованість суперечливої планетарної інтеграції, що супроводжується гомогенізацією соціальних та культурних практик.

Література:

1. Буряк В. В. Макдональдизация как модель культурной гомогенизации // Культура народов Причерноморья. 2011. №206. С. 75-77.
2. Дмитриев Т. А. Осовременивая Макса Вебера: Джордж Ритцер и его теория макдональдизации // Мониторинг общественного мнения: экономические и социальные перемены. 2011. №1(101). С. 222-226.
3. Drane J. The McDonaldization of the Church. London: Darton, Longman & Todd Ltd, 2000. 192 p.
4. Hayes D. The McDonaldization of Higher Education. Charlotte, North Carolina: IAP LLC, 2006. 236 p.
5. Ritzer G. The McDonaldization of Society 5. London: Pine Forge Press, 2007. 320 p.
6. Robinson M. B. McDonaldization of America's Police, Courts, and Corrections // McDonaldization: The Reader. London: SAGE, 2002. P. 77-90.